

თავი 4

სწავლის პროცესის წარმართვა და სწავლების ფორმების შერჩევა

1. წინასიტყვაობა

მოსწავლეებში სწავლის პროცესების ინიცირება და ხელშეწყობა მასწავლებლის პროფესიასთან დაკავშირებულ ერთ-ერთ ყველაზე საინტერესო ამოცანას წარმოადგენს. იმ შემთხვევაში, თუ მასწავლებელს საკმარისად ნათლად არა აქვს გაცნობიერებული, თუ სწავლის რა პროცესებია ჩართული მის (მასწავლებლის და/ან მასწავლებლისა და მოსწავლეების) მიერ დასახული სწავლის მიზნების მიღწევაში, შეუძლებელი იქნება სწავლების საშუალებების, სწავლების გარემოს, სწავლის აქტივობების, ამოცანებისა და მუშაობის მეთოდების სათანადოდ დაგეგმვა. დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლების პირობებში, მოცემული საშუალებები, შესაძლებელია, სრულიად განსხვავებული იყოს და მას, ვინც საკმაოდ დროს დაუთმობს და ძალისხმევას არ დაზოგავს იმის ძიებაში, თუ ინდივიდუალური მოსწავლისათვის რა წარმოადგენს საუკეთესო საშუალებას და გზას შესწავლის პროცესის წარმატებით გახორციელებაში, ამ სფეროში შეუძლია ექსპერტის ფუნქცია შეასრულოს.

2. სწავლის პროცესის წარმართვასა და სწავლების ფორმების შერჩევასთან დაკავშირებული ამოცანა და ძირითადი კითხვები

2.1 ამოცანა

მოსწავლეებში სწავლის პროცესების ინიცირება და ხელშეწყობა მასწავლებლის პროფესიასთან დაკავშირებულ ერთ-ერთ ყველაზე საინტერესო ამოცანას წარმოადგენს, მაგრამ, ამავდროულად, ერთ-ერთ ყველაზე საპასუხისმგებლო ამოცანასაც!

თქვენი მოსაზრებები და იდეები სწავლის პროცესების შესახებ, სწავლის პროცესის დაგეგმვის ხერხემალს ქმნის. იმ შემთხვევაში, თუ მასწავლებელს საკმარისად ნათლად არა აქვს გაცნობიერებული, თუ სწავლის რა პროცესებია ჩართული მის (მასწავლებლის და/ან მასწავლებლისა და მოსწავლეების) მიერ დასახული სწავლის მიზნების

მიღწევაში, შეუძლებელი იქნება სწავლების საშუალებების, სწავლების გარემოს, სწავლის აქტივობების, ამოცანებისა და მუშაობის მეთოდების სათანადოდ დაგეგმვა.

იმის განსაზღვრა და გაანალიზება, თუ ინდივიდუალური მოსწავლისათვის რა წარმოადგენს საუკეთესო საშუალებას და გზას სწავლის პროცესის წარმატებით გახორციელებაში, საკმაოდ დროს მოითხოვს და ხშირად რთულ ამოცანასაც წარმოადგენს. მაგრამ ის, ვინც საკმარის დროსა და ძალისხმევას უთმობს ამ საკითხზე ფიქრს, ამასთან, განიხილავს მას საკუთარ მოსწავლეებთან და საბოლოოდ ახდენს საკუთარი გამოცდილების შეფასებასა და შეჯერებას, ამ სფეროში ექსპერტის ფუნქციას იძენს. სწავლის პროცესები კომპლექსურია და მათ წარმატებით გახორციელებასა და სრულყოფას ძალიან ბევრი ფაქტორი განაპირობებს.

2.2 ძირითადი კითხვები

- სწავლის რომელი პროცესები დაეხმარება მოსწავლეებს სწავლის მიზნების მიღწევაში?
- როგორ შემიძლია დავეხმარო მოსწავლეებს, რომ მათ სრულად შეითვისონ (აითვისონ), გაიგონ (დაამუშაონ) და დაიმახსოვრონ (შეინახონ) ახალი ინფორმაცია?
- სწავლების მოცემული ფორმა ეხმარება მოსწავლეებს ახალი ამოცანისათვის თავის გართმევის პროცესში გამოიყენონ ის ცოდნა და უნარები, რომლებიც მათ გაკვეთილის განმავლობაში შეიძინეს?
- ჩემ მიერ დაგეგმილი სწავლის გარემო და თანამიმდევრობა, პირველ რიგში, ემსახურება ინფორმაციის ათვისებას, დამუშავებასა და შენახვას, თუ პრაქტიკულ გამოყენებას?
- სწავლის პროცესების თანამიმდევრობის დაგეგმვისას, გათვალისწინებულია თუ არა მნიშვნელოვანი ასპექტები (სწავლის იდეალური პირობები)?
- მოსწავლეებისათვის სწავლის პროცესის ძირითად მიზანს წარმოადგენს მნიშვნელობის ჩამოყალიბება, უნარების შექმნა თუ დამოკიდებულებების ჩამოყალიბება და ჩემ მიერ შერჩეული სწავლებისა და სწავლის ფორმები ემსახურება დასახული მიზნების მიღწევას?
→ მოქმედების საშუალებით (აქტიურობით, რაიმეს შექმნითა და ა. შ)?

- აზროვნების საშუალებით (გონებრივი ექსპერიმენტების საშუალებით, ახალი აღქმის ჩამოყალიბებით)?
- დაკვირვების საშუალებით?
- ვერბალური სწავლების საშუალებით (ლექციები, მაგალითები და ა.შ.)?
- ინსტრუქციების მიცემის, თანადგომისა და თანამშრომლობის საშუალებით?
- დისკუსიებისა და დებატების საშუალებით?
- წერილობითი დოკუმენტის შედგენის საშუალებით (მოხსენება, მოსწავლის დღიური და ა.შ.)?
- მედიის საშუალებით?
- კონკრეტული, რეალური ცხოვრებიდან და გამოცდილებიდან აღებული მოვლენების საშუალებით?
- ექსპერიმენტის, გამოცდისა და შეცდომებზე სწავლის საშუალებით?